

Motion till riksdagen
2011/12: MJ293

av Lise Nordin m.fl. (MP)

Hinder för vindkraften

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ompröva Försvarmaktens vindkraftsstopp.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa det kommunala vetot.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa straffskatten på kooperativt ägd vindkraft.²

¹ Yrkande 1 hänvisat till FöU.

Fel! Okänt namn på

² Yrkande 3 hänvisat till SkU.

Inledning

Vindkraften är det energislag som byggs ut snabbast i både Sverige och världen. Detta skapar nya gröna jobb och är en förutsättning för att nå målen om förnybar energi. Sverige bedöms vara ett av de länder i Europa som har bäst geografiska villkor för vindkraft. Idag levererar vindkraften ungefär 5 TWh el. Utbyggnadstakten har varit hög under ett flertal år, men på grund av ett antal uppkomna hinder riskerar utvecklingen att sakta av. För att ta tillvara den potential som finns i utbyggd vindkraft är det nödvändigt att se över de hinder som idag finns.

Ompröva Försvarmaktens vindkraftsstopp

2010 återopade Försvarmakten sitt veto och införde vindkraftsförbud i en godtycklig radie av 40 kilometer runt sina flygplatser. Totalt sett är det 10 procent av Sveriges yta som stoppats för vindkraftsutbyggnad. Olyckligtvis är detta ofta områden där vindförhållandena är som bäst. Marknadsvärdet på de vindkraftsprojekt som nu riskerar att gå förlorade är närmare 6 miljarder kronor, och projekten skulle årligen leverera uppemot 1 TWh förnybar el.

Försvarmakten har tidigare motiverat beslutet med att radarsystemet till JAS-planen samt signalspaningen skulle påverkas negativt av vindkraftverk. Dock har tillverkaren av radarsystemet Saab Aircraft uttalat offentligt att eventuella problem kan lösas tekniskt. Någon liknande situation tycks inte heller finnas i andra länder. Vindkraft är en alltmer vanlig företeelse i hela världen och ett modernt flygvapen bör kunna hantera dessa vindkraftverk. Alternativet är att JAS-planen är helt verkningslösa att använda i länder som har vindkraft.

I den instruktion (förordning 2007:1266) Försvarmakten har ålagts av regeringen fastslås uppdraget att bidra till att nå målet om vindkraftsutbyggnad.

5 b § Försvarmakten ska till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) årligen redovisa myndighetens medverkan i beredningen av ärenden rörande vind- och vågkraft samt de åtgärder myndigheten har vidtagit för att bidra till att nå den nationella planeringsramen för vindkraft. Förordning (2010:650).

När Försvarmakten har ett uppdrag att bidra till att nå den nationella planeringsramen för vindkraft är det allvarligt att Försvarmakten är ett av de största hindren för fortsatt utbyggnad av vindkraft. En annan problematiserande faktor är att det inte råder transparens i Försvarmaktens ställningstaganden. Ofta anføres vaga hänvisningar till "rikets säkerhet" när en vindkraftsetablering stoppas. Detta gör det omöjligt att pröva rimligheten i Försvarmaktens ställningstagande och hindrar också vindkraftsprojektören från att förändra vindparkens utformning för att på så sätt kunna få den godkänd.

Fel! Okänt namn på

Försvarsmaktens vindkraftsstopp behöver omprövas för att låta vindkraften samexistera med försvaret. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Avskaffa det kommunala vindkraftsvetot

Den demokratiska förankringen har urholkats snarare än stärkts sedan det kommunala vetots införande den 1 augusti 2009. En strukturerad prövning enligt plan- och bygglagen ersattes av ett oberäkneligt och ostrukturerat beslutsfattande. I verkligheten har beslut kunnat styras av en enskild tjänsteman som ogillar vindkraft eller en enskild politiker som ogillar en granne. Det finns också en risk att enskilda påtryckningar mot politiker och tjänstemän resulterar i att vetot används, trots att det i själva verket finns ett brett folkligt stöd för vindkraftsetablering i en kommun. Många rapporter har också framkommit om ekonomisk utpressning. Det skapar en osäkerhet när det är oklart på vilka grunder kommunerna fattar beslut om vilka projekt som godkänns eller avslås. Precis som vid annan myndighetsutövning ska även vindkraftsärenden baseras på en rättslig prövning. Ärendet ska tas upp inom rimlig tid, beslutet ska motiveras och det ska finnas möjlighet att överklaga beslutet. Det kommunala vetot bör avskaffas och ersättas av folklig delaktighet och engagemang. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Avskaffa straffskatten på kooperativt ägd vindkraft

Det tydligaste sättet att få vara delaktig i utvecklingen av förnybart är att få vara delägare. En av de viktigaste framgångsfaktorerna för länder som Danmark som lyckats genomföra en omfattande vindkraftsutbyggnad är det folkliga engagemanget där många människor äger gemensamt. Utvecklingen av den kooperativt ägda vindkraften i Sverige avtog under hösten 2009 när Skatteverket beslutade att tolka in kooperativ vindkraft i lagen om uttagsskatt. Denna straffskatt innebär att vindkooperativen åläggs att betala runt 30 procent i skatt på skillnaden mellan marknadspriset och det lägre självkostnadspriset. Invändningarna är för det första att Skatteverket utgår ifrån att priset är rabatterat. För det andra tas det ingen hänsyn till att andelsägarna har kapitalkostnader för sina investeringar. Uttagsskatten handlar om mycket små summor i statskassan, runt 10 miljoner kronor. Men för det folkliga engagemanget har det gjort stor skada när det ses som en piska och ointresse för kooperativ vindkraft från statens sida. Att avskaffa uttagsskatten vore en viktig åtgärd för att uppmuntra det folkliga engagemanget och möjligheten till delaktighet i utbyggnaden av vindkraft. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 2 oktober 2011

Lise Nordin (MP)

Jan Lindholm (MP)

Annika Lillemets (MP)

Kew Nordqvist (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Stina Bergström (MP)

Peter Rådberg (MP)

Per Bolund (MP)